

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

23 december 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het werven van leerlingen in Vlaanderen door de Franse Gemeenschap

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de herwaardering van het lerarenambt

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over opgelegde lessen Arabisch in een Nederlandstalige Brusselse school

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het deeltijds kunstonderwijs in de instellingen van de 19 gemeenten van het arrondissement Brussel-Hoofdstad

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de aanwerving van personeelsleden met bekwaamheidsbewijzen 'andere'

Vraag om uitleg van de heer Dirk Holemans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de ondervertegenwoordiging van vrouwen in hoge posities aan de Vlaamse universiteiten

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 23 december 1999

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.20 uur.*

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het werven van leerlingen in Vlaanderen door de Franse Gemeenschap

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het werven van leerlingen in Vlaanderen door de Franse Gemeenschap.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, naar aanleiding van mijn vorige interpellatie over de taal- en onderwijsinspectie, hebt u aangekondigd dat een overleg zou plaatsvinden met de Franse Gemeenschap. Op dit ogenblik is me echter nog steeds niet duidelijk of men bij dat overleg van nul begint, of dat het ontwerpprotocol dat tijdens de vorige legislatuur tot stand is gekomen, als basis wordt gebruikt. Ik probeer nu al weken de hand te leggen op dat ontwerpprotocol, maar dat blijkt zeer moeilijk te zijn. Een van mijn medewerkers heeft al een aantal keren contact opgenomen met uw kabinet en men heeft ons beloofd het op te sturen. Ik wil deze vraag hier echter nog eens formeel herhalen.

Mevrouw de minister, u scheen nogal opgetogen met de brief van de heer Hasquin waarin hij u met het oog op een nieuw samenwerkingsakkoord uitnodigde om een overleg op te starten dat eveneens zou handelen over de ronselpraktijken en de georganiseerde ophalingen van leerlingen in Vlaanderen. Aan dat probleem is tot nu toe weinig aandacht besteed. Dit punt werd naar voren geschoven

tijdens een van de strategische terugtochten van de Volksunie in de discussie over de verdeling van de onderwijsdotatie.

Voordien had ik de indruk dat heel wat mensen niet wisten waar het precies om ging. Ter verduidelijking wil ik dan ook even teruggaan in de tijd. In januari 1996 stelde de heer Van Overmeire een actuele vraag over deze problematiek aan toenmalig minister van Onderwijs, Luc Van den Bossche. De minister kondigde een gesprek aan met toenmalig minister Lebrun en minister Onkelinx. Als dit gesprek geen resultaten zou opleveren, zou de juridische weg worden ingeslagen, aldus de minister.

Bijna een jaar later stelde ik aan de heer Van den Bossche een schriftelijke vraag naar aanleiding van een ooggetuigenverslag over een bus van een Franstalig college die in Wolvertem leerlingen kwam ophalen. De minister bevestigde dat de subsidiëring van leerlingenvervoer door de Franse Gemeenschap in Vlaanderen wel degelijk een schending inhoudt van het grondwettelijk territorialiteitsbeginsel.

Een jaar later, in oktober 1997, interpelleerde de heer Van Overmeire opnieuw naar aanleiding van gebeurtenissen in Ronse. De minister bevestigde dat dagelijks een zestal bussen uit Wallonië naar Ronse rijden om daar leerlingen op te pikken. Volgens de heer De Loor, die uit de regio afkomstig is, ging het zelfs om twaalf bussen of ongeveer driehonderd leerlingen. De minister bevestigde dat het overleg dat hij een jaar voordien had aangekondigd, niet had plaatsgevonden en dat hij juridische stappen overwoog.

De commissie voor leerlingenvervoer onderzocht of een negatief advies kon worden gegeven aan de minister van Vervoer op basis van de vaststelling dat inwoners hetzelfde onderwijsaanbod kunnen vinden in de Vlaamse Gemeenschap, dichterbij hun woonplaats, waardoor men tegemoetkomt aan

Van Nieuwenhuysen

het integratiebeginsel. Het is de minister van Vervoer die moet instemmen met dit leerlingenvervoer. Daartoe moet hij het advies hebben van de minister van Onderwijs. Vorig jaar in oktober bleek dat tijdens het schooljaar 1997-1998 vijf aanvragen waren ingediend van Waalse scholen om een dergelijk leerlingenvervoer te organiseren, waarvan één een gunstig advies kreeg. In 1998-1999 waren er nog maar twee aanvragen van Waalse scholen, die beiden een ongunstig advies kregen. Uit een recente vraag aan minister Stevaert blijkt dat er dit schooljaar helemaal geen aanvragen meer werden ingediend.

We weten nochtans allemaal dat dit leerlingenvervoer vanuit Wallonië of vanuit Franstalige scholen in Brussel nog steeds wordt georganiseerd. Dit is een overtreding van de wet van 26 april 1962. Er werd in een aantal sancties voorzien, van een boete tot de inbeslagname van de ingezette bussen, maar natuurlijk is men nooit zover gegaan. Drie jaar geleden werden in Voeren een aantal processen-verbaal opgemaakt op vraag van de burgemeester van Ronse, die het parket van Doornik nadien heeft geponeerd.

In oktober 1999, voor de hele heisa losbrak over de onderwijsdotatie, heb ik u hier opnieuw een schriftelijke vraag over gesteld. U was er toen niet helemaal van overtuigd dat de heer Van den Bossche gelijk had, en dat het wel degelijk gaat om een overtreding van artikel 127 van de Grondwet. U vond dit een nogal strikte interpretatie. Ik vrees dan ook dat u het overleg met minister Hasquin zal starten zonder ervan overtuigd te zijn dat het effectief om een overtreding gaat.

Bovendien gebeurt het vervoer nu steeds meer via VZW's. Ik vrees dat de Franse Gemeenschap en de Cocof zich in een groots gebaar bereid zullen tonen om af te zien van die zogenaamde ronselpraktijken, dit om met het oog op de onderwijsdotatie deze leerlingen te kunnen optellen bij hun leerlingenaantallen. Voor de rest zullen ze hun praktijken waarschijnlijk voortzetten via VZW's die op basis van een vage omschrijving in de begroting van de Franse Gemeenschap of de Cocof zullen worden gesubsidieerd, zoals dat ook gebeurt met bijvoorbeeld Carrefour en allerlei Franstalige initiatieven in Vlaams-Brabant en Voeren.

Hoe wordt gecontroleerd of nog leerlingenvervoer wordt georganiseerd voor ronselpraktijken, wetende dat minister Stevaert van plan is om het systeem van de machtigingen voor leerlingenvervoer af te

schaffen? Hoe wordt gecontroleerd of de organiserende VZW's al dan niet worden betoelaagd door de Franse Gemeenschap of de Cocof, in het besef dat de Franse Gemeenschap, indien dit zo zou zijn, eventuele uitspraken van de Raad van State toch naast zich neerlegt?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Aan deze interpellatie gaat inderdaad een hele voorgeschiedenis vooraf. Het lijkt me dan ook belangrijk om de juridische stand van zaken over de problematiek van het leerlingenvervoer over de taalgrens nog eens duidelijk te schetsen.

Het belangrijkste gegeven uit het verleden is de interpellatie van de heer Van Overmeire in oktober 1997 aan minister Van den Bossche over de organisatie van het leerlingenvervoer. In de faciliteitengemeente Ronse werden Vlaamse leerlingen opgehaald door Waalse bussen. Minister Van den Bossche bevestigde inderdaad dat de wet van 26 april 1962 betreffende het leerlingenvervoer het wettelijk kader vormt voor het leerlingenvervoer buiten de zones. Krachtens die wet verleent de minister van Vervoer al dan niet een machtiging, na advies van de commissie voor leerlingenvervoer en de minister van Onderwijs. Een machtiging kan op een gemotiveerde wijze worden afgewezen wanneer het tarief verschilt van dat van De Lijn of wanneer het traject reeds voldoende wordt bediend.

Op het ogenblik van de interpellatie had de commissie voor leerlingenvervoer nog geen advies gegeven over die bepaalde Waalse ophaaldienst op het Vlaamse grondgebied. De minister meende op dat moment dat een negatief advies kon worden gebaseerd op het feit dat de leerlingen uit Vlaanderen die naar scholen van de Franse Gemeenschap worden gevoerd, hetzelfde aanbod kunnen vinden in de Vlaamse Gemeenschap, dus dichtbij hun woonplaats. Volgens de minister was het organiseren van busvervoer over de taalgrens heen mogelijk een inbreuk op het territorialiteitsbeginsel.

We weten intussen dat in de limitatieve weigeringsgronden van de wet van 1962 geen rekening wordt gehouden met het taalgebruik. Onlangs nog heb ik gezegd dat deze discussie binnenkort haar zin zal verliezen. Misschien moet ik hierover iets duidelijker zijn. Omwille van Europese richtlijnen is de Vlaamse regering al geruime tijd van plan om het systeem van machtigingen voor leerlingenvervoer af te schaffen. Een voorontwerp van decreet dat vorige week door de regering principieel werd

Vanderpoorten

goedgekeurd, voorziet in een dergelijke oplossing. Elke rechtspersoon kan dan in het vervolg leerlingenvervoer organiseren. Het antwoord van minister Van den Bossche met betrekking tot de wet van 1962, heeft dan ook zijn actualiteitswaarde verloren.

We moeten ons ook concentreren op de actualiteit in het kader van de financieringswet. Immers, de problematiek van het territorialiteitsbeginsel is nog niet volledig uitgeklaard. De beste manier om dit volledig op te lossen, is het protocolakkoord tussen de betrokken gewesten. Het communautair akkoord van 1 december is daartoe een bijkomende impuls. Ronselpraktijken betekenen immers dat leerlingen uit Vlaanderen die naar school gaan in Wallonië, niet worden meegerekend bij het bepalen van de verdeelsleutel voor de BTW-opbrengsten. Ik weet niet of u hier veel belang aan hecht, maar de brief van minister-president Hasquin aan de Vlaamse minister-president wordt alleszins als een positief signaal ervaren.

We moeten uiteraard afwachten wat hier in de praktijk uit zal voortvloeien. We kunnen daar niet op vooruitlopen. Ik meen evenwel dat uw vrees ongegrond is. Er moeten goede afspraken worden gemaakt, die vervolgens in een protocol moeten worden gegoten. Er moet uiteraard ook toezicht zijn op de opvolging van die afspraken. Dit alles kan echter enkel gebeuren na het maken van die bewuste afspraken. Die afspraken moeten zo nauw mogelijk aansluiten bij de situatie die zal ontstaan. Dit is één van onze verantwoordelijkheden.

Er is een afspraak gemaakt met de betrokken Franstalige ministers van Onderwijs, zowel van basis- als van secundair onderwijs, om de agenda en de timing te bepalen. De gelegenheid om de stand van zaken op te volgen, zal zich in de loop van de komende maanden zeker nog voordoen.

Eén van de te agenderen punten is de actualisering van het indertijd door minister Van den Bossche en minister Onkelinx opgestelde ontwerpprotocol. Ik kan hierover op dit moment enkel positief zijn. Ik ben overtuigd van de goede wil der betrokkenen, ook aan de andere kant van de taalgrens. De debatten en vergaderingen zullen hierover uitsluitend bieden.

U hebt blijkbaar moeilijkheden ondervonden om het ontwerpprotocol te verkrijgen. Ik zal het u zonder problemen bezorgen. U kunt dan zelf vaststel-

len dat de regering deze problematiek wenst te actualiseren.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : U stelt, mevrouw de minister, duidelijk veel vertrouwen in de afspraken die u in het protocolakkoord met de Franse Gemeenschap zal maken. Alles hangt uiteraard af van de uitvoering van die afspraken. Ondanks het feit dat er een nieuwe regering aan de macht is, deel ik uw optimisme niet. De Franstaligen hebben in het verleden – overigens over alle partijgrenzen heen – akkoorden en zelfs uitspraken van de Raad van State genegeerd. Ik zie niet in waarom dit nu anders zou zijn.

Ik heb eigenlijk geen antwoord gekregen op mijn twee vragen, die ik dan ook even zal herhalen. Hoe zal het leerlingenvervoer in de toekomst worden gecontroleerd inzake de ronselpraktijken ? Hoe zal worden gecontroleerd of de VZW's via dewelke men dit leerlingenvervoer wil organiseren, niet door de Franse Gemeenschap worden betoelaagd ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Juist die twee vragen vormen grotendeels het onderwerp van het debat dat we met de Franse Gemeenschap zullen voeren. De uitvoering van de financieringswet zal er net voor zorgen dat er niet zal worden getalmd. Ik heb hier inderdaad vertrouwen in. Ik geef toe dat ik best ontgoocheld zal zijn, mocht hier niets uit voortvloeien. Dit zal de toekomst echter moeten uitwijzen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de herwaardering van het lerarenambt

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de herwaardering van het lerarenambt.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik stel met genoeg vast dat de Vlaamse regering de ambitie heeft om behoorlijk wat aandacht te besteden aan de herwaardering van de leraar. De regering stelt dit thema nogal dominant voorop in het luik onderwijs van de regeringsverklaring. Ook de Septembeerklaring besteedt hier heel wat aandacht aan.

Ik vind dit zeer positief. Ik zeg dit niet met een cynisch ondertoonje. Het is een goede zaak dat u de aandacht op een sleutelgegeven in het onderwijs concentreert. Zeer veel staat of valt met de leraar. Hij of zij moet creatief kunnen werken, moet zich gewaardeerd voelen en moet daaruit de kracht kunnen putten om een steeds moeilijker opdracht aan te kunnen. De aandacht hiervoor is ronduit positief.

Ik houd deze interpellatie vanuit bepaalde kritische vragen en beschouwingen. Ik wil de bakens aangeven binnen dewelke we wensen te werken. We hebben hier bij de bespreking van de begroting 2000 ook al aandacht voor gevraagd. We staan hier trouwens niet alleen mee. We hebben ook toen onze ontgoocheling uitgedrukt dat in de begroting 2000 vooralsnog niet in expliciete middelen is voorzien voor een betekenisvolle actie ten voordele van de herwaardering van de leraar.

De middelen voor de navorming zitten in het groeipad. Er zijn geen middelen voor de voorziene CAO. Dit betekent concreet dat de begroting 2000 zich vooral toespitst op het acute tekort. U probeert hierop een antwoord te formuleren. U probeert de mensen in de 55-plus regelingen, via de vervangingspool te overtuigen. Een andere poging is dan weer de betere honorering van de overuren. Naar ik vernomen heb, staat dit ook in het door de Vlaamse regering goedgekeurde voorontwerp.

Er is inderdaad een acuut tekort, alhoewel er al aanwijzingen zijn van een nieuwe toevloed van mensen naar het onderwijs. De huidige uitdaging is echter niet enkel van kwantitatieve aard. Het is ook een kwalitatieve uitdaging. Deze beide aspecten zijn nauw met elkaar verbonden. Men moet over een voldoende volume beschikken om positieve krachten te werven en op het goede spoor te zetten. We moeten echter opletten voor een blikvernaauwing ten aanzien van de herwaardering van de leraar.

Ik spreek me niet uit over het voorontwerp van de beleidsnota dat u ons hebt bezorgd. U hebt zelf gezegd dat dit geen definitieve tekst is. Ik waardeer het alleszins dat het parlement ongeveer even snel zicht krijgt op deze ontwikkelingen als de adviesra-

den. Aangezien de officiële tekst nog niet bestaat, kan ik dit voorontwerp echter niet in het discours betrekken.

De eerste zin in de regeringsverklaring over de herwaardering van de leraar valt sterk op : 'functiebeschrijvingen en evaluaties kunnen een belangrijke verrijking zijn voor de leraar'. Dit is juist. Functiebeschrijvingen en evaluaties zijn positief in een actie ter herwaardering van de leraar. Dat dit als eerste uitgangspunt wordt vooropgesteld, is evenwel merkwaardig. Deze formulering wekt namelijk de indruk dat men het leraarschap op een functionele wijze wenst te benaderen.

Het benaderen van de leraar als een middel of een werkinstrument, impliceert een te vermijden eenzijdigheid. Middel en doel staan niet los van elkaar. Middelen zijn niet neutraal, en kunnen dan ook niet louter technisch worden gedefinieerd. De keuze van de middelen zegt trouwens vaak iets over de nagestreefde doelstellingen. Dit is ook vaak beladen met waarden. Dat deze – op zich gerechtvaardigde – gedachte in het hoofdstuk over de herwaardering van de leraar als eerste punt naar voren wordt gebracht, stemt mij treurig. Deze benadering dreigt de noodzakelijke pedagogische ambitie te overschaduwen.

Voor mijn volgende opmerking ga ik voort op wat ik lees in de pers. U hebt in het verleden reeds gezegd dat de pers uw woorden niet altijd correct weergeeft. Men zou zich teveel op bepaalde onderdelen van de boodschap richten, en zo de nuances niet aan bod laten komen. Wat ik nu lees in de kranten, stelt mij niet gerust. De vraag hoe u het probleem van de herwaardering van de leraar wenst te taxeren, blijft onbeantwoord.

Ik lees dat het volgens u niet gaat om een probleem van ontevredenheid. De meeste mensen zouden blijkbaar behoorlijk tevreden zijn. Uitspraken over ontevredenheid moeten echter worden geïnterpreteerd. Het is mogelijk dat iemand zich persoonlijk niet ontevreden voelt, maar tegelijkertijd wel de ontevredenheid van de groep aanvoelt. Dit onderscheid is belangrijk.

Het is volgens u ook geen probleem van lonen. De functie van leraar wordt in vergelijking met het buitenland of met andere sectoren niet slecht betaald. De leraren zijn geen vragende partij voor een hoger loon.

Wat is het probleem dan wel ? De vele verklaringen in de pers laten uitschijnen dat het om een imago-probleem gaat. Men spreekt dan over de ne-

Martens

gatieve beeldvorming rond het onderwijs. Een en ander kan inderdaad wel positiever worden gedefinieerd. Die negatieve beeldvorming speelt het onderwijs parten. Ouders, overheid en pers zouden wat meer aandacht voor het positieve van de leerkracht moeten tonen. De leerkrachten lijden ook onder de beschuldiging dat ze teveel vakantie hebben.

Dit is duidelijk een deel van het verhaal. Het verhaal is echter groter. Ik vind in alle interviews algemene waarheden terug die van belang zijn voor de herwaardering van de leraar. Men heeft het over de nood aan meer houvast voor de individuele leraar, over een betere begeleiding, over het beperken van de onzekerheid voor de jongere leraar, over de nodige aandacht voor een betere opleiding en over een betere begeleiding in de nascholing. Ik vind al die elementen wel terug in het regeerakkoord, de Septemberverklaring en de diverse verklaringen in de pers. Ik vind in die teksten echter geen echte samenhang op het vlak van benadering.

Waar nu precies de knelpunten en hun oorzaken liggen, wordt niet duidelijk gesteld. Wat we tot nu hebben gekregen, is een opsomming van remedies maar geen coherente, van een globale benadering getuigende visie. Er zijn vandaag ook geen aanwijzingen voor de ontwikkeling van een strategisch plan om de leraar de nodige waardering te geven om zijn onvoorstelbaar belangrijke opdracht op een goede wijze in te vullen.

Deze interpellatie is een uitnodiging om een door-dachte visie uit te tekenen en te verduidelijken. Die visie moet een aantal stippen vervangen die deel uitmaken van een mogelijke robotfoto van de herwaardering. Er is nood aan een coherente visie. U moet de kortetermijnpolitiek achterwege laten. Er is nood aan een plan dat ons toelaat op een duurzame manier een biotoop en een context te creëren waarin de leraar kan gedijen.

Een dergelijke visie kan alleen maar worden verwezenlijkt als ze goed wordt onderbouwd. Daarom ook heeft een van mijn vragen betrekking op het wetenschappelijk onderzoek waarop men zich richt. Men moet immers zo veel mogelijk uitgaan van feitelijke waarnemingen. Daarnaast moet men ook uitgaan van gevoelens, want 'feelings are facts'. Gevoelens zijn inderdaad ook feitelijkheden. De manier waarop mensen functioneren, hangt in sterke mate samen met de manier waarop mensen hun eigen existentie en hun eigen functioneren ervaren. Met die perceptie moet men rekening houden. Ik

hoop dan ook dat u duidelijk zult uitleggen wat de wetenschappelijke onderbouw is van de acties die u in het vooruitzicht stelt.

Het is noodzakelijk dat men erin slaagt om op een objectieve manier de diverse knelpunten te definiëren. Voorbeelden van dergelijke knelpunten zijn een gebrek aan professionalisering en een gebrek aan een doordacht personeelsbeleid. Er is voorts ook de paradox van de vaak gekoesterde professionele autonomie. Er is het gebrek aan interne en externe mobiliteit. Er is de toenemende taakbelasting. Er is ook een tekort aan kwaliteit in de opleiding. Er is onvoldoende mogelijkheid tot navorming. Er zijn ook problemen inzake salaris en status. Er is ook het probleem van de vergrijzing.

Mevrouw de minister, als u de herwaardering van de leraar nastreeft, zal het erop aankomen een globale situatie te creëren die als goed wordt ervaren. Met het oog op de kwaliteit van het onderwijs zal de professionalisering van het leraarschap moeten worden versterkt. Het zal erop aankomen jonge en talentvolle mensen naar het onderwijs te brengen en hen daarvoor te motiveren.

We kunnen hiervoor terugvallen op ervaringen in het buitenland. Het gaat immers niet om een specifiek Vlaams of Belgisch probleem. In de hele Europese samenleving wordt men met dat probleem geconfronteerd. Men probeert daar dus ook in andere landen een passend antwoord voor te vinden.

Die hele herwaardering kan enkel slagen als u een actieve dialoog met de leraar aangaat. U moet ook praten met de mensen die zich elke dag inzetten voor die leraar. Een democratie bouwt men niet op uit de som van de samenstellende delen. Er moeten momenten zijn van synthese. Individuele contacten zijn uiteraard zeer leerrijk. U moet dat zeker behouden. Daarnaast is er echter ook behoefte aan interfaces. Op een bepaald moment moet men bemiddelaars vinden : mensen die vanuit hun dagelijkse bezigheden een synthese kunnen maken van wat er leeft.

De leraar moet worden aangemoedigd om zijn isolement te doorbreken. In veel gevallen voelt hij zich immers geïsoleerd van de maatschappij en van zijn leerlingen. De leraar moet dus worden gestimuleerd om over zijn eigen job te reflecteren, om op die manier tot een beeld van zichzelf te komen. Vanuit die basis kan hij werken en een bijkomende ondersteuning opbouwen.

Scholen moeten worden uitgebouwd tot sterke, professionele en zelfstandige organisaties. In het

Martens

verleden heeft men in dat verband al een aantal spelregels vastgelegd. Men werkt al enige tijd aan een doordachte school- en arbeidsorganisatie. De weg is echter nog lang.

Tijdens de begrotingsbesprekingen hebben we het gehad over de noodzaak van een goede ondersteuning van directies, zowel in het basis- als het secundair onderwijs. Het gaat dan niet om het comfort op zich. Het gaat erom dat mensen zich moeten kunnen richten op wat essentieel is. Het ontwikkelen van een degelijk human resources management vraagt een sterke professionele en zelfstandige organisatie, zodat men tot nieuwe onderlinge relaties kan komen.

In de scholen zelf moeten de leerkrachten zich persoonlijk betrokken voelen bij het pedagogische gebeuren. Dit reikt verder dan eindtermen en schoolwerkplannen. Men moet afstappen van een al te grote bureaucratie. Vandaag hebben veel leerkrachten immers het gevoel dat ze met een enorme bureaucratie worden geconfronteerd. Ze vinden dat ze te veel op formaliteiten worden bekeken en dat de echte pedagogische dynamiek te weinig kans krijgt.

Als ik het heb over een professionele organisatie, heb ik het uiteraard ook over het inspirerend leiderschap dat een schooldirectie moet invullen. Dit vereist een eigen bekwaamheid en een eigen vorming en ondersteuning, maar ook een eigen pecuniaire vergoeding. In heel wat scholen in het basis- en secundair onderwijs vindt men gewoon geen nieuwe directeur. De financiële vergoeding weegt namelijk niet op tegen het extra werk. Ze hebben 's ochtends, 's avonds, in het weekend en in de vakanties meer werk. De enkele duizenden franken meer wegen niet op tegen de extra druk op het privé-leven.

Er moet ook aandacht worden besteed aan de loopbaanontwikkeling. Dit kan intern en extern gebeuren. Er is de discussie over functiedifferentiatie, functiebeschrijvingen en de wijze waarop de verloning daaraan kan worden gekoppeld. Ik heb ook al verwezen naar het belang van de nascholing voor het creëren van een open context. Volgens mij gebeurt er in dat verband veel te weinig.

Mevrouw de minister, er moet duidelijkheid komen over de globale benadering die u nastreeft en over de wetenschappelijke onderbouwing daarvan. U moet ook zorgen voor een strategisch plan, met duidelijke doelstellingen en duidelijke kriti-

sche succesfactoren, met inbegrip van de budgettaire mobilisatie die daarvoor nodig is.

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Mevrouw de minister, collega's, ik heb altijd een grote bewondering gehad voor de heer Martens. Vandaag heeft hij hier nu wel de hele beleidsnota behandeld.

De heer Luc Martens : Mijnheer Demeulenaere, mijn interpellatie was ingediend vooraleer de beleidsnota bekend werd gemaakt.

De heer Julien Demeulenaere : Voortgaand op de ingediende tekst, kan ik in ieder geval wel in één opzicht akkoord gaan met de heer Martens. Ik heb gisteren met enkele tientallen leraars gesproken. Het ging niet zozeer over het onderwerp van deze interpellatie, maar die gesprekken hebben er wel voor gezorgd dat ik me vandaag wil aansluiten bij de interpellatie van de heer Martens. Ik wil immers van de gelegenheid gebruik maken om een korte samenvatting te geven van wat ik in die gesprekken heb gehoord.

Zoals ik al heb gezegd, kan ik zeker in één opzicht akkoord gaan met de heer Martens. Sedert het aantreden van deze regering en deze minister, is de herwaardering van de leraar inderdaad naar de voorgrond gekomen. Als gewezen leraar juich ik dit uiteraard toe.

De heer Martens heeft het echter ook over het ontbreken van een samenhang in de door de minister voorgestelde remedies. In dat opzicht kan ik hem niet langer volgen, tenzij hij iets naar voren brengt dat aantoont dat hij niet op dezelfde golfengte zit als de minister.

Minister Vanderpoorten is eigenlijk uit het onderwijsveld weggeplukt. Ze kent de problemen van de leraars door en door. Ze begrijpt dat hier enkel een lange lijst van remedies enige oplossing kan bieden. Het is dus een zegen dat de minister van Onderwijs quasi-rechtstreeks uit dat lerarenkorps komt. Eindelijk is er een minister met echte leraarservaring. Eindelijk is er een minister die nog wil luisteren naar de basis, zonder dat er tussenpersonen zijn, hoe pijnlijk dit voor sommigen ook zou kunnen zijn.

De voorzitter : Mijnheer Demeulenaere, er zijn al veel parlementsleden en ook ministers van Onderwijs geweest die uit het onderwijs kwamen.

De heer Julien Demeulenaere : In ieder geval beschouwen de mensen in het onderwijs deze minister als iemand van hen. De heer Martens verwijt de minister dat de voorgestelde maatregelen erop zijn gericht om het leraarstekort niet te laten toenemen. Wat is eigenlijk het probleem ? Het is toch voor iedereen duidelijk dat alle maatregelen om het beroep of de roeping van leraar aantrekkelijker te maken, hoe dan ook te maken zullen hebben met de herwaardering van die leraar. Eindelijk is er een minister die niet zoveel dure studies nodig heeft om te weten waar het schort.

We hoeven het vandaag niet te hebben over het afschaffen van de leerplicht, over een betere verloning, over de loodgieter die meer verdient dan de leraar wiskunde, over te veel of te weinig inspraak van sommige ouders, over een OMOB-polis, over het belang van het koppen tellen, over de meester die de meester niet meer is, over het popularisme bij sommige onderwijzers of over het gezag van de leraar dat stelselmatig wordt ondermijnd door ouders, directies, lorgo's, begeleidingsteams en inspecties. Wie uit het onderwijsveld komt, weet wat er hapert. Laten we de bespreking daarvan voorbehouden voor de bespreking van de beleidsnota. Laten we daar proberen om via een positieve en praktische inbreng het mooie beroep van leraar in een passend daglicht te zetten, om op die manier tot een herwaardering van het lerarenambt te komen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, eigenlijk is er een contradictie : enerzijds is er de toename van de inschrijvingen in de departementen lerarenopleidingen, en anderzijds is er terecht sprake van een onderwaardering en een noodzaak tot herwaardering van het lerarenberoep.

Het lerarenberoep herwaarderen mag zich niet alleen herleiden tot een imago-probleem. Is er een onderwaardering of is er een ervaring van onderwaardering ? De maatschappij heeft ontzettend veel waardering in de mate dat ze veel verwachtingen naar het onderwijs en de leraren doorschuift. Ze beschouwt de leraren in zekere zin als degenen die de hele maatschappij in de toekomst in de juiste banen kan leiden door de juiste vorming en opleiding te geven. Dit is echter dikwijls een alibi voor de samenleving zelf om zich af te schermen van elke verantwoordelijkheid. Dit is volgens mij één van de grootste problemen. Er is op dit moment een kwantitatief probleem en dat wordt opgelost door het beroep aantrekkelijker te maken

door de pensionering, door het aantrekkelijker maken van overuren, door de pools voor jonge leerkrachten.

De maatschappelijke druk op het onderwijs en de leraar inzake problemen als geweld, drugs en dergelijke, is veel te groot. De overheid doet daar dikwijls aan mee. Het onderwijs heeft een rol te spelen in de maatschappijvorming, maar ik vrees dat we soms te gemakkelijk meegaan met de vragen en de eisen van de maatschappij tegenover het onderwijs. Daarom zouden we een maatschappelijk debat moeten voeren over wat men al dan niet van een leraar mag verwachten. Dat debat moet niet alleen in de onderwijswereld worden gevoerd. We moeten de mogelijkheden en de beperkingen van het onderwijs en de leraar kunnen plaatsen. Dan zal de maatschappelijke druk op de leraar, die een van de grootste remmende factoren is om dat beroep als voldoende aantrekkelijk te ervaren, verminderen. Automatisch zal er meer waardering uit voort komen. Men moet ook waarschuwen om niet te snel mee te gaan in de vraag van de maatschappij om steeds meer zaken naar het onderwijs door te schuiven.

Een tweede element is de loopbaan zelf. De onderhandelingen voor de nieuwe CAO zijn heel belangrijk. Ik hoop dat de vakbonden een grotere inzetbaarheid van de leraren kunnen afdwingen. Een loopbaan van een leraar is op dit moment te vlak en te monotoon. Er is wel de jaarlijkse afwisseling van klassen en nieuwe leerlingen, maar er is te weinig navorming, bijscholing, ervaringen elders of mogelijkheden voor een sabbatmaand of -jaar zodat men de onderwijswereld eens van buiten uit kan bekijken. Na twee jaar zetelen in het parlement keek ik heel anders aan tegen het werk in het onderwijs. Men doet hier ervaringen op die men kan meenemen naar het onderwijs. Om het uitgeblust zijn te vermijden, moet men er voor zorgen dat er meer variatie komt in de loopbaan van de leraar. Het debat met de vakbonden gaat vaak over de bescherming van rechten, en vandaar de conflictsituatie inzake grotere inzetbaarheid. Het is een moeilijk debat maar ik denk dat we het moeten aangaan.

Daarom, mijnheer Martens, begrijp ik niet dat u er problemen mee hebt dat functiebeschrijvingen en evaluaties voorop staan. De vraag is hoe men dit benadert. Uit eigen ervaring weet ik dat men in de onderwijswereld wordt gegooid, en dat men er zelf voor moet zorgen dat men slaagt. Men krijgt te weinig feedback en collegialiteit bij de invulling van zijn taak. Men zegt te weinig wat de sterkten en zwaktes zijn, waar men bijsturing, navorming en

Sannen

steun van anderen nodig heeft. Dit gebeurt vanuit een beleidsmatige onbekwaamheid.

Ook het directiemanagement moet hier meer aandacht aan besteden, zodat men op een collectieve ondersteunende manier een evaluatie kan uitvoeren, mensen kan sturen en motiveren. Men weet en durft dat vaak niet aan te pakken, en zo groeit een probleem. Het is fout evaluaties en functieomschrijvingen te hanteren als een soort van straf. Men moet dit gebruiken ten voordele van motivatie, heroriëntering, bijkomende ondersteuning en navorming.

De vraag om een visie is terecht. Door alle elementen aan te halen, heeft de heer Martens bewezen dat hij weet dat dit een complex gegeven is, maar men moet wel prioriteiten durven te stellen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij de heer Sannen. De onderwaardering zit gedeeltelijk in de hoofden van de leerkrachten. Zij voelen dat ze maatschappelijk minder gewaardeerd worden dan een aantal jaren geleden. Hun belangrijkste tegenspelers op het veld zijn de ouders, die meer ontwikkeld zijn dan vroeger en hogere eisen stellen. Daar komt bijvoorbeeld nog bij dat jonge advocaten een niche in het veld hebben ontdekt om allerlei onderwijsstoestanden aan te klagen. Dat was pakweg tien jaar geleden veel minder het geval.

Zelf heb ik 23 jaar in de praktijk gestaan. De onderwijswereld is inderdaad veel complexer geworden. De leerkrachten zijn veel aanspreekbaarder geworden en moeten op veel meer vlakken antwoorden kunnen bieden. Soms hebben ze de indruk de voetveeg te zijn van ongeveer alle maatschappelijke problemen : van alle kanten wordt op hen een beroep gedaan. Het belang van de blijvende bijscholing of naschoolse vorming is dan ook zeer groot, niet alleen in het eigen vak maar ook op het vlak van tal van andere omgevingsproblemen.

Het grote probleem van het functioneren van de leerkracht zit in de interactie met collega's, directies, leerlingen en ouders. De leraar is hoe langer hoe minder bekwaam om op deze vier velden maatschappelijk hoog te scoren. Waar dat vroeger enkel pedagogisch-didactisch nodig was, is dat nu in deze vier geledingen nodig.

De knelpunten die de heer Martens heeft aangehaald, zijn zeer breed en complex. Dit is geen Vlaams probleem, maar een Europees. Ik ken de situaties in Nederland en Duitsland zeer goed, en die zijn gelijkaardig.

We moeten af van de bureaucratie. De minister heeft dit ook al gezegd. Ik heb tijdens het weekeinde een gesprek gehad met enkele collega's. Ze vertelden me dat de schooldirectie doodleuk zegt dat van al de proefwerken een exemplaar moet worden afgeleverd met het volledig uitgeschreven antwoord, van het eerste tot het laatste jaar ASO. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. Dat is de paniekeractie van een directeur die weet dat er een doorlichting zal komen en dat de leerkrachten zich moeten motiveren. De leerkrachten zullen nu veel te strak quoteren ten aanzien van het prototype van het antwoord dat ze voor de positief wetenschappelijke vakken volledig hebben uitgeschreven. Dat betekent dat een leerling die een wat afwijkend maar goed onderbouwd antwoord geeft, automatisch minder punten krijgt, terwijl deze in een normale quoteringsdeftig zou worden beloond.

Dit zijn allemaal zaken die verkeerd lopen. Deze signalen moeten we zeer ernstig nemen. De didactische vrijheid van de leerkracht is belangrijk. Dergelijke dingen kan men vragen aan nieuwe leerkrachten, maar voor leerkrachten die twintig jaar in het vak staan, is dit een vernederende stap terug. Hier moeten we paal en perk aan stellen.

Een ander probleem is de grote vervrouwelijking bij de leerkrachten. We moeten dit durven onderkennen. We moeten jonge mannen stimuleren om leraar te worden. Hoe we dat moeten doen, weet ik niet, maar het is zeer belangrijk voor het evenwicht in de scholen dat er ook nog een aantal mannelijke leerkrachten zijn.

De contradictie die de heer Sannen heeft aangehaald tussen het grote aantal jonge mensen dat zich inschrijft voor de pedagogische opleiding aan de universiteit en het aantal mensen dat definitief de stap zet naar een onderwijsambt, heeft te maken met maatschappelijke factoren. Jonge mensen weten dat ze met een pedagogisch diploma bij onder meer banken beter worden ingeschat tijdens een sollicitatiegesprek. Het is een troef in heel wat bedrijven.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mevrouw de minister, collega's, ik vind het jammer dat we dit

Van Nieuwkerke

debat nu al voeren. Ik begrijp dat de heer Martens zijn vraag heeft ingediend voor we inzage konden krijgen in het voorontwerp van de beleidsnota. Ik meen echter dat we onze energie en onze stellingen wat moeten opsparen voor het eigenlijke debat over de beleidsnota.

Dit is misschien een goede opwarming, maar ik meen dat de commissie voor Onderwijs het voorbeeld moet geven op het vlak van efficiëntie.

Ik sluit me aan bij alle elementen die aan bod zijn gekomen. Ik wil nog verwijzen naar onze resolutie van de vorige zittingsperiode over onderwijs en tewerkstelling en de flexibiliteit van leerkrachten ten aanzien van de arbeidsmarkt. Er werd gesteld dat interessante mensen uit het bedrijfsleven op een bepaalde leeftijd in het onderwijs kunnen stappen, en daar zo een waarde aan toevoegen. Ik denk dat het interessant is deze resolutie nog eens onder de loep te nemen. Het werk dat we daarin hebben gestoken en de uitvoering ervan moeten worden geëvalueerd.

Het schoolklimaat, het schoolteam en de betrokkenheid van de leraar zijn zeer belangrijk, maar dan moet er ook voldoende administratieve, logistieke en infrastructurele ondersteuning zijn. Ook de regelgeving speelt een belangrijke rol. Alle eisen die het departement Onderwijs, de pedagogische begeleiding, de koepels, enzovoort, stellen aan een school, mogen niet worden onderschat. Zij wegen zwaar door op het welbevinden van de leerkrachten.

De manier waarop de inspectie wordt georganiseerd, is eveneens van groot belang. De visitaties blijken een marteling te zijn voor de scholen, die daar bergen papierwerk voor moeten verzetten. Is dat nu de zin van die visitaties? Deze manier van werken moet dringend onder de loep worden genomen. Ik denk dat hier andere mogelijkheden bestaan. Scholen moeten meer worden ondersteund en hebben nood aan pedagogische begeleiding.

Tot slot is er nog de externe druk. Men zegt vaak dat ouders veeleisender zijn geworden. Er zijn ook veel ouders die hun verantwoordelijkheid niet nemen. Binnen deze categorie moeten initiatieven worden genomen.

De functiebeschrijving en evaluaties hebben in eerste instantie de bedoeling te ondersteunen, en niet

zozeer te bestraffen. Dit bleek duidelijk uit de gesprekken tijdens de vorige legislatuur.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Ik zal niet verder ingaan op de uitgebreide uiteenzetting over het kwalitatieve leraarschap van de heer Martens. De opmerkingen van de collega's getuigen van een grote kennis over het onderwijs, en dat komt de minister zeker ten goede. Onze minister wil immers bijleren en het beleid bijsturen. Dat lijkt me heel positief. Om die reden sta ik dan ook voor 100 percent achter haar.

Ik betreur echter, en dat is in deze commissie vandaag nog niet gezegd, dat sommige mensen die in het onderwijs terechtkomen, daar helemaal niet geschikt voor zijn. Het gaat gelukkig om een beperkte groep. Niettemin meen ik dat we iets moeten ondernemen om mensen die niet geschikt worden bevonden voor het uitoefenen van het leraarschap, uit het onderwijs te houden. Diegenen die er toch zijn in terechtgekomen, moeten er op een menselijke manier worden uitgelicht.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is niet eenvoudig om deze vragen te beantwoorden. Men zegt dat niet wordt uitgegaan van de beleidsnota, terwijl veel van de voornoemde elementen in de beleidsnota vervat zitten. Ik denk niet dat het de bedoeling is de beleidsnota hier samen te vatten. Op een aantal duidelijk in vraag gestelde elementen zal ik een antwoord geven. Zo krijgt het eigenlijke debat een kans tijdens de verdere bespreking van de beleidsnota.

Mijnheer Martens, ik heb vroeger al gezegd – en dat blijkt ook uit studies – dat er een behoorlijke tevredenheid heerst bij het onderwijspersoneel. De meesten onder hen zouden opnieuw kiezen voor een loopbaan in het onderwijs. Dit betekent natuurlijk niet dat ze geen opmerkingen hebben over het huidige systeem.

Uiteraard zijn er ook ontevreden leerkrachten. Dit hangt vaak samen met de situatie waarin ze terechtkomen. Scholen verschillen zeer sterk van elkaar op het vlak van infrastructuur en omkadering, opdrachten en instroom van leerlingen. Ik kan me dan ook voorstellen dat het in sommige situaties schitterend is om les te geven, terwijl het in andere een ware ellende is. Als men deze mensen aan het

Vanderpoorten

woord laat – en die krijgen ook vaak het woord in de pers – dan krijgt men een beeld van algemene ontevredenheid. Diegenen die wel tevreden zijn, voelen zich daar niet goed bij.

Dit is een zeer complex probleem waarvoor niet één oplossing naar voren kan worden geschoven. Het zal om een aaneenschakeling gaan van niet-limitatieve voorstellen en facetten. In de loop van deze zittingsperiode zullen ongetwijfeld nog een aantal ideeën rijpen.

Bij dit alles mogen we niet uit het oog verliezen dat het onderwijs de spiegel is van de samenleving. De samenleving evolueert, en de mentaliteit in en rond het onderwijs evolueert mee.

Binnen deze Vlaamse regering staat het belang van de leerkrachten bovenaan. Het onderwijs staat of valt niet alleen grotendeels met de kwaliteit van de onderwijzers ; ook voor de persoonlijkheidsvorming van jonge mensen is de figuur van een leraar van cruciaal belang. Dit is vooral het geval in het basisonderwijs, waar leerlingen het grootste deel van het schooljaar met dezelfde persoon worden geconfronteerd.

In de beleidsnota zijn nogal wat elementen opgenomen die uiteindelijk moeten leiden tot een samenhangend omvattend beleidsplan. De komende maanden moet het element 'leraar' daaruit worden gelicht, moet een strategisch actieplan worden opgesteld en een timing worden vastgelegd. Dit actieplan omvat beleidsprojecten op het vlak van opleiding en nascholing van leerkrachten, schoolorganisatie, beeldvorming in de samenleving, rechtszekerheid, algemene arbeidsvoorwaarden, betrokkenheid van de leerkracht, enzovoort.

Wanneer we het in de beleidsnota hebben over leerkrachten, bedoelen we daarmee het onderwijspersoneel. Het gaat dus verder dan alleen maar de leerkrachten, en heeft ook betrekking op het ondersteunend personeel en de directie van de school. We hebben de vier elementen opgesomd waaraan een directie tegenwoordig moet voldoen. Het is niet zo evident om dat te verenigen in één persoon. We moeten dus ook de nodige aandacht besteden aan de figuur van de directie, die de leerkracht moet blijven motiveren.

De heer Martens had ook een vraag over het wetenschappelijk onderzoek. Het departement Onderwijs heeft onder leiding van de secretaris-gene-

raal in 1999 een onderzoek verricht naar de arbeidsmarktsituatie in het basis- en secundair onderwijs. Dit rapport werd gefinaliseerd in oktober 1999 en brengt de arbeidssituatie in kaart. Het maakt een prognose van de verdere ontwikkelingen tot 2004 en geeft een aantal indicatoren aan van het lerarentekort. Het voorontwerp van decreet houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt, dat binnenkort aan de onderwijscommissie zal worden voorgelegd, bevat een aantal maatregelen die voortbouwen op de conclusies van dit rapport.

Een dergelijke arbeidsmarktrapportering zal jaarlijks plaatsvinden en aan de onderwijscommissie worden bezorgd. De eerste versie hebt u ontvangen op 6 december 1999. Het rapport is een barometer waarop men kan nagaan in welke mate de doelstellingen worden gerealiseerd. Daarnaast wordt ook wetenschappelijk onderzoek verricht om beleidsmaatregelen voor te bereiden. De punten uit voornoemd actieplan over het leraarschap steunen voor een deel op de resultaten van afgerond wetenschappelijk onderzoek.

Een overzicht van de belangrijkste beëindigde en nog lopende OBPWO-projecten wordt hierbij gevoegd. Onder de noemer 'aantrekkelijker maken van het leerkrachtenberoep' zullen ook in 2000 nog een aantal onderzoeksthema's worden geselecteerd. Het is duidelijk dat ook buiten het OBPWO-kader uitgebreid onderzoek werd en wordt verricht over het leraarschap. De resultaten hiervan zijn opgenomen in een omvangrijke reeks van publicaties. Deze zijn natuurlijk zelden te vinden in de traditionele boekenwinkel, we krijgen ze vooral te zien op studiedagen. Als u daar interesse voor hebt, kan mijn departement een lijst opstellen van werken die voor ons nuttig kunnen zijn.

Over het actieplan voor de waardering van de leerkracht moet een breed maatschappelijk debat worden georganiseerd. De bedoeling is om na overleg met de representatieve organisaties en actoren, ook het veld te raadplegen. Het is de bedoeling dat ook de hogescholen en universiteiten worden betrokken bij de lerarenopleiding. In de beleidsnota staat trouwens dat naast de visitatie die is aangekondigd voor 2000, ook contacten zullen worden gelegd met de aanbieders en afnemers. Die mensen vragen zich af welk type leraar ze nodig hebben, en of dit wel wordt aangeboden door de hogescholen en universiteiten.

De heer Sannen heeft gelijk dat dit maatschappelijk debat niet mag worden verengd door de onmiddellijke onderwijsbetrokkenen. We hebben ook

Vanderpoorten

contacten gehad met de beroepswereld, die eveneens vragende partij is. Het is belangrijk dat men een globaal beeld krijgt van de verwachtingen die men heeft over de leraar en over het onderwijs in het algemeen.

Zoals u in de beleidsnota kunt lezen, staan een aantal projecten op stapel om het lerarenberoep aantrekkelijker te maken. Over de visitatie hebben we het al gehad. Ik heb de intentie een aantal bezoeken te brengen aan lerarenopleidingen.

Zoals reeds vermeld, moeten leerkrachten worden erkend in hun professionaliteit. De vertaling van de eindtermen in leerplannen gebeurt nu vaak te 'voorschrijvend'. Dit vormt een rem op de creativiteit van de leerkrachten. Leerkrachten worden steeds vaker belast met pedagogisch waardevolle maar administratief zeer belastende verplichtingen.

Ik heb tevens een aantal opmerkingen genoteerd inzake de inspectie en de doorlichtingen. Deze opmerkingen komen vaak terug. We zullen hierover met de inspectiediensten zelf blijven overleggen.

Negatieve voorvallen bereiken eerder de media. Dit geeft vaak ten onrechte een globaal negatief beeld. Het is belangrijk om aan de imagovorming te werken, want dit geeft de leraar een gevoel van erkenning.

Volgens de heer Martens voorziet de begroting 2000 in onvoldoende middelen. We moeten echter eerst een beleidsconcept hebben, voor we een concreet plan kunnen maken.

De vervangingspools vormen hierop een uitzondering. Die zitten namelijk ook in het regeerakkoord. Bovendien is er een grote nood aan deze maatregel. Die vervangingspool en die overuren vormen geen doelen op zich : het zijn louter hulpmiddelen voor jonge leerkrachten en scholen die een aantal probleemsituaties recht willen trekken. We beseffen zelf ook wel dat dit niet de hoofdzaak is. We konden dit echter niet langer uitstellen.

Die vervangingspools zullen ons trouwens leren om op een andere manier om te gaan met afstudeerende, jonge leerkrachten. Hieruit kunnen dan weer lessen worden getrokken over de manier waarop we jonge leerkrachten in de scholen zelf moeten begeleiden. Dit is met andere woorden een belangrijke leerschool.

Ik wil de heer Demeulenaere danken voor zijn lofbetuigingen.

Er wordt inderdaad veel interessant onderzoek verricht. Bij het opstellen van de begroting hebben we echter gemerkt dat veel onderzoek verloren gaat. Ook het onderzoek moet worden geëvalueerd.

De heer Sannen heeft over een toename van studenten gesproken. Dit klopt voor het basisonderwijs, maar niet voor het secundair onderwijs. Op het niveau van de universiteiten is de situatie gewoon dramatisch.

De instroom wordt gedeeltelijk een probleem. Dit brengt me bij de opmerkingen van de heer Moreau. Het gaat vaak om tweede en derde studiekeuzes, met alle gevolgen. Ik kan hiervoor niet onmiddellijk een feilloze oplossing formuleren. Dit kan eventueel worden bijgestuurd door een juiste beschrijving van het lerarenberoep en door een imagocampagne. Ik merk op dat 25 percent van de interimarissen die in 1995 in het onderwijs werkte, daar nu niet langer is terug te vinden.

Niet alle vragen van de samenleving mogen op het onderwijs worden afgewenteld. Ook dit is een onderdeel van het nakende maatschappelijk debat. Wij zijn vragende partij voor de grotere inzetbaarheid van leerkrachten. Dit houdt een verbreding van bekwaamheidsbewijzen in. Dit moet niet enkel gebeuren omwille van de praktische voordelen voor de scholen, maar ook omwille van de loopbaandifferentiëring en andere elementen die de aantrekkelijkheid van het beroep verhogen.

De heer De Cock heeft gesteld dat het onderwijsveld veel complexer is geworden. Dit heeft uiteraard te maken met alle problemen die op het onderwijs worden afgewenteld. Hij heeft terecht het gevoel en het welbevinden van leerkrachten aangehaald. Hij heeft het ook over het probleem van de bureaucratie en de doorlichtingen gehad : daar wordt aan gewerkt.

Dit brengt me bij het probleem van de vervrouwelijking van de leerkrachten. Zeker in het basisonderwijs is er sprake van een duidelijke vervrouwelijking. Binnen de directies zien we echter net het tegenovergestelde. Dit geldt trouwens niet enkel voor het onderwijs. Ook in andere sectoren zien we tot op een bepaalde hoogte een vervrouwelijking. Op de hogere niveaus blijft alles echter een mannelijke aangelegenheid. Het zou voor iedereen beter zijn, mocht het onderwijs ook op dit vlak een

Vanderpoorten

afspiegeling van de samenleving zijn. Ook dit kan worden gestimuleerd.

Hetzelfde probleem rijst met het aantal migrantenleerkrachten. We moeten acties ondernemen om meer migranten in het onderwijs tewerk te stellen. Dit is al evenmin eenvoudig.

Ik denk dat veel van de hier aangehaalde elementen bij de bespreking van de beleidsnota opnieuw aan bod zullen komen. Het schoolklimaat blijft belangrijk, en eigenlijk is alles hiermee verbonden.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik dank de minister voor haar toelichting. Dit punt is zo belangrijk dat we het al voor de bespreking van de beleidsnota naar voren hebben gebracht. Het mag niet zomaar in de grote reeks van interessante punten uit de beleidsnota worden opgenomen.

Dit thema moet zo een geprofileerde betekenis krijgen in het beleid, dat we hier een themadebat aan moeten wijden. Ik wil iedereen dan ook uitnodigen om dit tijdens de komende maanden krachtig te bespreken, en om het niet louter als een hoofdstuk in de beleidsnota te beschouwen. Dit signaal wou ik geven. Een dergelijk themadebat kan activerend werken en voor een breder maatschappelijk debat zorgen, waardoor op hun beurt vele andere actoren worden gesensibiliseerd. Dat is toch de bedoeling. We zullen tijdens die discussie vaststellen dat we op verschillende punten gelijklopende gedachtegangen ontwikkelen. Gemeenschappelijke acties zijn mogelijk. Dit neemt evenwel de punten van verschil niet weg.

Een goed functionerende leraar is ook een belangrijke figuur in het 'learning to be'-proces. De regeringsverklaring verwijst onder de titel 'learning the treasure within' reeds naar de vier grote lijnen. 'Learning to be' moet hierbij worden beschouwd als de existentiële en finale culturele vraag van de mens van de 21ste eeuw. De leraar zal hierin – zij het niet als enige – een belangrijke sleutelrol vervullen. Dit betekent dat men de besten moet mobiliseren om die plaatsen op te vullen. Zij zullen zich moeten bezighouden met existentiële vragen en met het vermogen om zich te oriënteren in een hectische samenleving. Het tempo van de maatschappij kan niet worden teruggedrongen. De vraag zal veeleer zijn hoe met dit tempo in de samenleving om te gaan. Men moet de komende generaties een sterk oriënterend vermogen bijbren-

gen. De vraag die hierbij moet worden gesteld, is welke betekenis wij willen geven aan de leraar in dit 'learning to be'-proces.

Ik wil nog even terugkomen op die functiebeschrijvingen. De discussies van de voorbije jaren hebben hier een beladen begrip van gemaakt, wat gezorgd heeft voor een bepaalde krampachtigheid. Hier moet rekening mee worden gehouden.

U hebt in uw antwoord, mevrouw de minister, over de vervangingspools gesproken. Zij moeten van een opvolgingssysteem worden vergezeld. U mag zich niet beperken tot de kwantitatieve vraag, maar moet ook de kwalitatieve vraag stellen. Ik ben benieuwd naar de hieruit voortvloeiende evaluatie. Ik hoop dat de VDAB of de andere partners hier van bij het begin bij worden betrokken.

Het probleem is de ontstentenis van mannen. Het is uiteraard niet slecht dat veel vrouwen belangstelling hebben voor het onderwijs. Het is echter belangrijk dat ook mannen geïnteresseerd blijven. Men moet zich afvragen hoe het komt dat zij vandaag niet langer te motiveren zijn om deze boeiende uitdaging aan te gaan.

We zouden op het einde van dit debat kunnen afspreken om dit thema over de grenzen van de nota heen zijn belang toe te kennen. We moeten voor een breed partnership zorgen. Een van de zwakheden van de school is haar veel te gesloten karakter. De schoolmuren en -poorten staan garant voor de vereiste rust, maar zijn ook een symbool voor een isolement. We moeten een betere osmose met de samenleving doen ontstaan. Er moeten buiten het onderwijs partners voor het onderwijs worden gevonden. Mensen uit het onderwijs moeten in de samenleving kunnen stappen. Dit zou de school boeiender maken. Ik hoop dat we dit samen kunnen uitwerken.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Een themadebat of een gedachtewisseling in de commissie kan ook interessant zijn in het kader van de aangekondigde evaluatie of aanpassing van het decreet op de lerarenopleiding. De discussie over de lerarenprofielen komt ook op ons af. Men kan op basis hiervan zeker een hoorzitting organiseren, maar het is misschien interessant om eerst een goede gedachtewisseling over de lerarenopleiding en het herwaarderen van het lerarenberoep te houden. Men zou dan best zoveel mogelijk verschillende actoren uitnodigen.

Sannen

Ik wil ook nog iets zeggen over de visitatiecommissies. De evaluatie hiervan is zeer belangrijk. De administratieve eisen gaan soms te ver. De heer De Cock heeft de overlast van de vragenlijsten daarnet al aangehaald. Ik heb echter geen probleem met zo nu en dan wederkerende 'goede' zenuwachtigheid binnen een school. Dit dwingt de school namelijk om alle dingen eens op een rijtje te zetten.

Ik heb zelf tweemaal een visitatiecommissie meegemaakt. Dit plaatst de school onder een zekere stress, maar dat vind ik geen probleem op zich. Het echte probleem is de formalisering en de administratieve beladenheid, die heel het jaar blijft doorwegen. Ik vind dat hier meer aan moet worden gewerkt dan aan de gezonde stress veroorzaakt door een visitatiecommissie.

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Ik schrijf mij nu al in voor de gedachtewisseling die zal volgen. Ik wil de minister toch ook even geruststellen. Mijn woorden van daarnet waren niet louter mijn eigen mening.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Martens werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over opgelegde lessen Arabisch in een Nederlandstalige Brusselse school

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Lootens-Stael tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over opgelegde lessen Arabisch in een Nederlandstalige Brusselse school.

De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mevrouw de minister, uit de informatie waarover ik beschik, leer ik dat leerlingen uit de Champagnat-school – de voormalige Johannes-Paulus-II-school – in de Richard Vandeveldestraat te Schaarbeek, eind november lessen en huiswerk Arabisch kregen en misschien nog steeds krijgen. Dit gebeurde in het kader van het project 'Generaties' onder de noemer 'De koffer van mijn oma en opa'. Ik heb daar wat documentatie over toegestuurd gekregen.

Sinds het indienen van mijn vraag is er in deze zaak heel wat gebeurd. In brieven die zij schreef aan mijzelf en aan de pers – meer bepaald Het Nieuwsblad – ontkent de directrice van de Champagnat-school dat het desbetreffende project in haar school loopt. Zij beweert dat deze lessen worden gegeven in het nabijgelegen Instituut van de Heilige Familie, gelegen aan de Helmetsesteenweg. Mijn bronnen zeggen nochtans zeer uitdrukkelijk dat het project wel degelijk loopt in de Champagnat-school aan de Richard Vandeveldestraat. Ik veronderstel dat die mensen toch wel het verschil kennen tussen de Richard Vandeveldestraat en de Helmetsesteenweg.

Meer zelfs, een medewerkster van mij heeft telefonisch contact opgenomen met de Champagnat-school. De directrice van de school heeft aan mijn medewerkster bevestigd dat er inderdaad een project met de naam 'De koffer van mijn oma en opa' in haar school liep. Dit gebeurde in het kader van de lessen wereldoriëntatie. Zij sprak ook over liederen in het Arabisch. Nogal vergoelijkend stelde ze dat het normaal was dat er wat Arabisch aan bod komt tijdens de lessen, aangezien de Marokkaanse kinderen in de school toch ook Nederlands leren.

Ik kan wel de kritiek van ouders begrijpen die merken dat er lessen Arabisch worden gegeven in een Nederlandstalige school in Brussel, vooral omdat men – zeer terecht natuurlijk – de kinderen verbiedt om Frans te spreken op de speelplaats. Het Frans op de school blijft dus beperkt tot de lessen Frans.

Ik heb de indruk dat er dus toch wel een zekere vorm van hypocrisie leeft in het Nederlandstalig onderwijs. In zeer beperkte kringen, meer bepaald in politiek correct denkende kringen, gaat men er prat op dat men multicultureel onderwijs aanbiedt, met onder meer Arabische liederen. Men zegt dat ook openlijk aan mensen als die daarvoor interesse betonen. Zodra dergelijke initiatieven echter een

Lootens-Stael

ruimere bekendheid krijgen, komt men erop terug. Men beweert dan dat het niet waar is, dat het eigenlijk om een andere school gaat en dat het imago van de school geschaad is.

Het is natuurlijk of het een of het ander. Ofwel gaat men prat op dat multiculturele onderwijs, en dan moet men blij zijn dat men – op welke wijze ook – publiciteit krijgt. Ofwel vindt men dat het imago geschaad wordt, en dan moet men begrijpen dat er inderdaad iets fout zit en dat het normaal is dat parlementsleden daarover interpellieren. Om dat imago opnieuw op te krikken, is er dan maar één oplossing : de desbetreffende school weert de lessen Arabisch of de Arabische liederen.

Het gaat hier trouwens niet alleen om een probleem in Nederlandstalige scholen. Ik weet dat er in bepaalde Franstalige scholen projecten zijn waar men de leerlingen leert om te gaan met dinars. Het zou veel nuttiger zijn dat de leerlingen leren omgaan met de euro. Natuurlijk weet ik ook wel dat u niet bevoegd bent voor het Franstalige onderwijs.

Twee scholen, meer bepaald het Instituut van de Heilige Familie en de Champagnat-school, houden zich er dus mee bezig om de leerlingen tijdens en na de lessen elementaire kennis van het Arabisch bij te brengen. Het gaat dan over woorden zoals excuseer, dank u, tot weerziens, goedenavond, mijnheer, mevrouw, enzovoort. Daarover heb ik de volgende concrete vragen.

Mevrouw de minister, in het kader van welk project worden deze lessen gegeven ? Tijdens welke lessen worden ze gegeven ? De directrice van de Champagnat-school beweerde dat deze lessen in het kader van de lessen wereldoriëntatie moeten worden gesitueerd. Klopt dit inderdaad ? Op welke manier sluiten dergelijke lessen aan bij het leerplan ? Valt dit onder een bepaalde leerterm ? Ik kan me dat eigenlijk moeilijk voorstellen.

Kan men leerlingen verplichten dergelijke leerstof te kennen ? Kan men de leerlingen hierover aan toetsen of examens onderwerpen ? Hebt u weet van soortgelijke projecten of lessenreeksen in andere Brusselse Nederlandstalige scholen ? Acht u het wenselijk of normaal dat dergelijke lessen worden gegeven ? Meent u niet dat er rekening moet worden gehouden met het terechte protest van ouders tegen dergelijke onderwijsprojecten ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, er schijnt enige verwarring te bestaan over de school in kwestie. Volgens de gegevens waarover wij beschikken gaat het niet om de Champagnat-school, maar wel om het Instituut van de Heilige Familie. Het gaat om een schooltje dat in dezelfde gebouwen gehuisvest is, maar een andere inrichtende macht heeft. Het is een school met 40 percent doelgroepeleringen.

Verder wil ik ook het volgende verduidelijken. De vraagsteller heeft het over 'het terechte protest van ouders'. Navraag heeft ons echter geleerd dat slechts één ouder anoniem protest heeft aangekondigd en zijn kind verbod heeft opgelegd om mee te werken aan het testje.

De aanleiding voor de vraag is het project 'Generaties ontmoeten elkaar'. In het zesde leerjaar van deze school probeerde een leerkracht ook allochtone grootouders bij het project te betrekken. Er werd gewerkt met lesmateriaal dat door de Vierwindenschool in Molenbeek werd ontworpen over de thuiscultuur in Marokko. De leerkracht stelde in dat kader enkele woorden en een kort tekstje Arabisch voor. De bedoeling was dat een briefje zou worden gestuurd naar de grootouders die niet in België wonen. De leerkracht heeft aangegeven dat dit nu gebeurde in het Arabisch, maar dat later ook de andere moedertalen aan bod zouden komen, zoals bijvoorbeeld het Grieks.

In het globale kader van het project werd de kinderen gevraagd enkele woorden Arabisch te memoriseren, waarna een testje zou volgen. Zoals ik reeds stelde kreeg een van de kinderen hiertoe verbod van de ouder, ondanks het feit dat het kind zelf wilde deelnemen. De leerkracht heeft na kennisname van het standpunt van deze ouder het kind niet betrokken bij de test. Het project werd breed voorgesteld – ook in de pers – in samenwerking met de schoolopbouwwerkers.

Wat betreft de bezorgdheid van de vraagsteller inzake de eindtermen kan ik meedelen dat het project past in de vakoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden, de eindtermen wereldoriëntatie en de vakoverschrijdende eindtermen intercultureel onderwijs, en dat het aansluit bij een aantal elementen van het onderwijsvoorrangsbeleid. Het gaat dan om het werken met ouders en thuismilieu en het leren kennen van en omgaan met verschei-

Vanderpoorten

denheid, en dat voor alle leerlingen. Het gaat dus niet alleen om de doelgroep leerlingen.

Inzake wettelijkheid kennen het intercultureel onderwijs en de overige genoemde eindtermen een decretale verankering in de eindtermen. De klasraad heeft de plicht voor elke leerling te evalueren of alle eindtermen worden gehaald. Een leerdoel kan zijn de concrete kennis van andere culturen, bijvoorbeeld een inzicht in hun talen en geschiedenis. Op een wijze die is aangepast aan de te behalen leerdoelstellingen, moeten ook de sociale attitudes en interculturele vaardigheden van een leerling worden geëvalueerd.

Het gebruik van een andere taal dan het Nederlands door een leerling is vanzelfsprekend niet strafbaar. Een school doet er goed aan om na te denken over haar taalbeleid. Op basis van afspraken kan in het belang van het welbevinden van het kind in bepaalde omstandigheden worden toegestaan een andere taal dan het Nederlands te gebruiken, bijvoorbeeld op de speelplaats.

Daartegenover staat dat in ons land nog geen grondwettelijke basis is voor het gebruiken van andere talen dan het Nederlands of het Frans als instructietaal. Anderzijds verplicht de Europese richtlijn van 25 juli 1977 ons tot het inrichten van onderwijs in eigen taal en cultuur voor migrantenkinderen. Dit gebeurt onder de noemer OETC. Er lopen sinds lang experimenten OETC. In Brussel staan die bekend onder de vorm van bicultureel onderwijs. Ze werden gestart in de late jaren zeventig op basis van die Europese richtlijn, en werden ondersteund door een aantal regeringsbeslissingen.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mevrouw de minister, mijn conclusie is nog altijd dat het Arabisch blijkbaar in beide scholen aan bod komt. Dit blijkt ook uit een brief van de directrice van de Champagnat-school aan mevrouw Neyts van het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In die brief geeft de directrice toe dat er Arabisch, Turks en Grieks aan bod komen.

U zegt ook dat er maar één protestbrief is geweest. U moet toch wel begrijpen dat er enige moed nodig is om zo een protest te uiten. Men wordt immers onmiddellijk in een bepaalde hoek geplaatst door de onderwijzende instelling. Ik kan me voor-

stellen dat er wel meer ouders met dergelijke vragen zitten maar dit niet onmiddellijk uiten via een schrijven, al dan niet anoniem. Ik heb de indruk dat het niet zo anoniem is als blijkt dat het betrokken kind wil meewerken. Ook dat lijkt me nogal evident. Ik kan me moeilijk voorstellen dat kinderen zouden rechtstaan en zeggen : 'Hier doe ik niet aan mee.' U kunt zich voorstellen wat de mogelijke gevolgen zouden zijn.

Ik heb overigens nog een bedenking. Als u het hebt over onderwijs in de eigen taal en cultuur voor migranten zoals dat is bepaald, kan ik me daar niet tegen verzetten. Er is echter een groot verschil tussen enerzijds het verplichten van Nederlandstalige kinderen in een Nederlandstalige school tot het aanleren van – zij het – basisbeginselen van het Arabisch, en anderzijds het verstrekken van onderwijs aan vreemdelingenkinderen in hun eigen taal. Ik heb er geen enkel bezwaar tegen dat vreemdelingenkinderen in hun eigen taal onderwijs zouden krijgen. U weet zeer goed dat het Vlaams Blok voorstander is van een apart islamitisch onderwijsnet waar kinderen, in afwachting van de terugkeer van een groot deel van de niet-Europese vreemdelingen naar hun land van herkomst, in hun eigen taal zouden worden onderwezen. Dit zou de reïntegratie in hun thuisland alleen maar vergemakkelijken. U begrijpt het grote verschil tussen beide zaken.

Ik betreur tot slot dat men dit blijkbaar tolereert en men dit niet alleen als intercultureel onderwijs laat plaatsvinden, maar dat men dit bovendien inschrijft in de vakoverschrijdende eindtermen.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Het moet me van het hart dat ik heel ongemakkelijk word van dit soort vragen. Ik dank de minister trouwens voor haar duidelijke en goed onderbouwde uitleg. Als men lessen Arabisch noemt als er vijftien woordjes in het Arabisch worden aangeleerd en in het kader van een multicultureel project aandacht aan elkaars cultuur wordt gegeven in een multiculturele klaspopulatie, vind ik dit getuigen van grote onverdraagzaamheid.

De heer Ludo Sannen : Sommige mensen horen niet thuis in de open, verdraagzame Vlaamse cultuur. Ze moeten dringend worden geïntegreerd.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Is die uitlating gericht aan mijn adres ? U moest eens weten wat sommige kinderen in het Brussels onderwijs moeten ondergaan. Over doelgroep leerlingen, mijnheer Sannen, zeg ik nog dit : er zijn bepaalde Nederlandstalige scholen in Brussel waar de Nederlands-

Lootens-Stael

talige kinderen feitelijk verworden zijn tot doelgroepleerlingen, maar er wordt helaas heel weinig aandacht aan besteed.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het deeltijds kunstonderwijs in de instellingen van de 19 gemeenten van het arrondissement Brussel-Hoofdstad

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het deeltijds kunstonderwijs in de instellingen van de 19 gemeenten van het arrondissement Brussel-Hoofdstad.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het deeltijds kunstonderwijs in de 19 gemeenten in Brussel staat vandaag voor een prangend probleem. In het decreet van 31 juli 1990 hebben ze gunstige rationalisatienormen en een bijkomende omkadering gekregen. De afwijking voor deze bijkomende omkadering is echter slechts geldig tot en met het schooljaar 2000-2001. Om deze verhoogde omkadering te kunnen behouden moeten de Brusselse instellingen hun filialen buiten Brussel afstoten tegen 1 september 2000.

Bij de bespreking van het besluit van de Vlaamse regering van 8 juni 1999 tot wijziging van het besluit van 30 juli 1990 houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, kwam deze problematiek aan bod en werd door de toenmalige Vlaamse regering beslist om het dossier deeltijds kunstonderwijs Brussel globaal opnieuw te bekijken tegen 15 december 1999. Daarom stel ik vandaag deze vraag om uitleg.

Ik wil even de situatie schetsen. Het deeltijds kunstonderwijs, namelijk muziek, woord en dans in Brussel, organiseert kunstonderwijs in achttien deelgemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar niet in de gemeenten Koekelberg, Ganshoren, Sint-Joost-ten-Node en Sint-Gillis. Er

is niet eens in alle 19 gemeenten voorzien in een aanbod. Het organiseert ook het kunstonderwijs via filialen in zes gemeenten buiten Brussel, namelijk Kraainem, Wezembeek-Oppem, Groot-Bijgaarden, Zellik, Huldenberg en Sint-Pieters-Leeuw.

De instellingen voor deeltijds kunstonderwijs in Brussel hebben afwijkende normen. Dat zijn in de eerste plaats bijkomende omkadering voor alle Brusselse instellingen van 30 percent lerarenuren en ten tweede gunstige rationalisatienormen voor de Brusselse instellingen zonder filiaal in Vlaanderen. Dat zijn instellingen in Sint-Lambrechts-Woluwe en Ukkel – dit is een fusie van twee academies – Etterbeek, Jette, Brussel, Sint-Pieters-Woluwe, Anderlecht, Sint-Agatha-Berchem en Schaarbeek.

Er rijst een probleem vanaf het schooljaar 2000-2001 voor de rationalisatienormen en de omkadering. Wat de omkadering betreft, vormen de Brusselse instellingen met filialen buiten Brussel één van de ontstane problemen binnen de huidige wetgeving. Er wordt gesproken over concurrentievervalsing. Om de zogenaamde concurrentievervalsing weg te werken zou men dan moeten overwegen de filialen af te stoten.

Er zijn evenwel argumenten om dit niet te doen. In de eerste plaats is er de pedagogische band tussen de hoofdschool binnen Brussel en het filiaal buiten Brussel. Er is ook de zeer bijzondere functie die Brussel vervult ten aanzien van de Vlaamse bevolking in Brussel die zeer verspreid leeft over het Brussels grondgebied. We beschikken niet over een zekerheid dat, indien de filialen buiten Brussel verdwijnen, het oude aanbod door een nieuw aanbod zal worden vervangen in de Vlaamse Rand. Wat gaat men dan doen met de leerlingen die daar nu gebruik van maken ?

De bijkomende 30 percent leraarsuren worden afgeschafte vanaf 2001-2002 voor de academies die in het schooljaar 2000-2001 nog filialen buiten Brussel hebben. Dit betekent een verlies van naar schatting 350 leraarsuren of achttien voltijdse betrekkingen. Er is ook geen continuïteit voor 60 percent van de Brusselse leerlingen die in Brussel zijn ingeschreven in scholen met filialen buiten Brussel.

De grote daling van het aantal lerarenuren zal de organisatie van de scholen quasi onmogelijk maken. Vanaf 2000-2001 moeten de Brusselse academies zonder filialen in Vlaanderen ook 105 leerlingen tellen, nu is dat nog 60. Indien de rationalisatienorm van 105 leerlingen niet wordt bereikt, moet de academie afbouwen of overgaan tot fusie. Bij invoering van de Vlaamse norm zou dit een

Grouwels

vermindering van 20 percent van de ambten beteken.

Het gaat om een zeer specifieke problematiek die omwille van de complexiteit van de normen en dergelijke door velen niet wordt begrepen. Ik stel deze vraag om uitleg aan de minister om wat klaarheid te krijgen. Ik heb vastgesteld dat de grootste verwarring en ongerustheid heerst, en dat weinig mensen de problematiek goed doorgronden.

Ligt het in de bedoeling van de minister om het dossier deeltijds kunstonderwijs Brussel globaal te bekijken zoals werd afgesproken in de Vlaamse regering naar aanleiding van het besluit van 8 juni 1999 ? Indien de minister positief op deze vraag kan ingaan, wil ze dit dan zo snel mogelijk laten gebeuren zodat de Brusselse scholen weten waar ze aan toe zijn voor september 2000 ? In de memorie van toelichting bij artikel 97 van het decreet onderwijs II wordt immers vermeld dat de afwijkende maatregelen slechts geldig zijn voor scholen die hun filialen buiten Brussel hebben afgestoten voor 1 september 2000.

Is het de bedoeling van de Vlaamse regering om het Nederlandstalig deeltijds kunstonderwijs in Brussel maximale kansen te bieden wat betreft rationalisatienormen en omkadering zodat het huidige aanbod behouden kan blijven ?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik ben er altijd voorstander van geweest om een zo groot mogelijke rationalisatie in ons onderwijs door te drukken, weliswaar op een verantwoorde wijze. Ik hoor mevrouw Grouwels spreken over Brussels deeltijds kunstonderwijs met filialen in de Brusselse Rand. Ze heeft Groot-Bijgaarden vermeld. Ik weet niet of dat juist is, maar ik denk dat Groot-Bijgaarden een deelgemeente is van Asse.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Neen, het is een deelgemeente van Dilbeek.

De heer André Moreau : Dan stel ik me de vraag of in Dilbeek al dan niet gemeentelijk deeltijds kunstonderwijs bestaat dat wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap. Indien dat zo zou zijn, moet dat filiaal in Groot-Bijgaarden zeker voorwerp uitmaken van een rationalisatie indien in Dilbeek een ander deeltijds kunstonderwijs zou bestaan.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal naar aanleiding van bijkomende vragen niet in detail treden op de specifieke lokale situaties, maar ik beaam dat het om een zeer specifieke problematiek gaat die onze voortdurende aandacht vraagt.

Bepaalde gunstmaatregelen voor de scholen van het deeltijds kunstonderwijs lopen af na het schooljaar 2000-2001. Op 30 maart 1999 werd naar aanleiding van de bespreking van het besluit van de Vlaamse regering van de programmatie door de Vlaamse regering beslist dat voor 15 december 1999 een ontwerp van globale regeling betreffende de Brusselse DKO-scholen werd verwacht. Het zou de bedoeling zijn dat een overlegplatform een aantal problematieken rangschikt en er ook een oplossing voor zoekt. Dit platform dat eerstdaags moet bijeenkomen, zou zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de instellingen zelf, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de koepels, de VGC, de inspectie en de administratie deeltijds kunstonderwijs.

Om de positie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel veilig te stellen, en meer bepaald ook van het deeltijds kunstonderwijs, zal de Vlaamse regering naderhand en in overleg met de Brusselse gewestregering een regeling voorstellen waarin zowel de situatie van de Brusselse scholen als die van de Vlaamse Rand aan bod komen. Deze regeling zal een optimale inplanting en financiering van de scholen voor deeltijds kunstonderwijs in Brussel en van hun filialen nastreven. De huidige gunstmaatregelen voor Brussel vertegenwoordigen jaarlijks een financiële meeruitgave van 31 miljoen frank.

Het is correct dat u die vraag stelt. Het is immers zo dat deze twee problemen, met name de positie van het deeltijds kunstonderwijs op zich en de situatie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, aan elkaar worden gekoppeld en daardoor nog worden versterkt. Tijdens de komende maanden zal er zeker nog gelegenheid zijn om daar meer concrete gegevens over te verstrekken.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik dank de minister voor haar antwoord. Het verheugt me dat binnenkort een echt overlegplatform zal samenkomen en dat iedereen daarbij wordt betrokken. Ik vreesde immers dat deze problematiek niet tijdig zou wor-

Grouwels

den aangepakt. U geeft me echter duidelijkheid en zekerheid. Ik hoop dan ook dat het probleem effectief kan worden opgelost en dat daarbij rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van de Nederlandstalige Brusselse instellingen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De heer André Van Nieuwkerke, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de aanwerving van personeelsleden met bekwaamheidsbewijzen 'andere'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de aanwerving van personeelsleden met bekwaamheidsbewijzen 'andere'.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijn vraag sluit eigenlijk aan bij de discussie die we al hebben gevoerd over de inzetbaarheid van leerkrachten. Er is een besluit van de Vlaamse regering van 14 juni 1989 dat de bekwaamheidsbewijzen, de weddeschalen, het prestatiestelsel en de bezoldigingsregelingen in het secundair onderwijs regelt. Het voorziet eveneens in bekwaamheidsbewijzen die in drie categorieën worden opgedeeld : de vereiste bekwaamheidsbewijzen, de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen en de andere bekwaamheidsbewijzen. Personeelsleden die in het onderwijs werken met een bekwaamheidsbewijs dat behoort tot de categorie 'andere', kunnen niet worden benoemd en worden in een lagere weddeschaal bezoldigd. Dat gaat over meer mensen dan we denken.

Onlangs hebben we het arbeidsmarktrapport onderwijs ontvangen. Op pagina 54 lees ik dat 9 procent van alle tijdelijken die in het begin van het schooljaar 1998-1999 in het secundair onderwijs waren tewerkgesteld, een vak onderwezen waarvoor ze slechts in het bezit waren van een 'ander' bekwaamheidsbewijs. Wat de interim-leerkrachten betreft die in maart van datzelfde schooljaar in

dienst werden genomen, lees ik in dit rapport dat van de leerkrachten die in maart 1999 een interim uitoefenden, niet minder dan 16,8 procent in het bezit was van een 'ander' bekwaamheidsbewijs. Het aantal interim-leerkrachten met een 'ander' bekwaamheidsbewijs is tussen september 1998 en maart 1999 met 110 procent gestegen. Dat is behoorlijk veel. Voor sommige vakken is deze stijging nog groter, zoals bijvoorbeeld voor informatica waar de stijging 220 procent bedraagt. Bij wiskunde stellen we een stijging vast van 166 procent en economie kent zelfs een stijging van 418 procent. Dit betekent dat schooldirecties echt in de problemen raken als ze mensen willen aannemen met voldoende geachte of vereiste bekwaamheidsbewijzen.

Deze personeelsleden kunnen geen enkel recht opbouwen inzake dienstanciënniteit, noch in het kader van de voorrangregeling, noch om te voldoen aan het aantal dagen om een betrekking uit te oefenen die niet meer vatbaar is voor reëffectatie. Op het veld stellen we een aantal schrijnende voorbeelden vast. Ik geef u het voorbeeld van een kleuterleidster die verscheidene maanden heeft lesgegeven in het basisonderwijs en een aantal weken in het buitengewoon basisonderwijs. Ze heeft echter geen enkele voorrang opgebouwd ten opzichte van andere kleuterleidsters om aanspraak te maken op een interim in het kleuteronderwijs. Ze wordt dus eigenlijk gestraft omdat ze in een ander dan haar niveau heeft lesgegeven.

Een licentiaat in een onthaalklas voor anderstaligen verkeert in hetzelfde geval en kan ook geen rechten opbouwen voor een reguliere loopbaan. Hij kan voor een dergelijke lesopdracht niet worden benoemd, omdat de minister elk jaar opnieuw moet vaststellen of de klas voor anderstaligen al dan niet kan worden opgericht. Dit betekent dat jonge leerkrachten opdrachten aanvaarden zonder dat ze beschikken over een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs. Ze weten echter niet wat de gevolgen daarvan zijn voor hun loopbaan. Na een paar jaar volgt echter de ontzuivering als ze merken dat die onderwijsopdracht hen op geen enkele manier heeft voortgeholpen in de opbouw van hun carrière.

Nu er een schaarste heerst aan leerkrachten, moeten we ons de vraag stellen of de regelgeving inzake de aanwerving van onderwijspersoneel met een 'ander' bekwaamheidsbewijs niet moet worden herzien. Daarbij wil ik de indeling van de bekwaamheidsbewijzen in de drie voornoemde categorieën niet in vraag stellen. Ik wil de minister vragen of ze een aanpassing van de categorie 'andere'

Vanleenhove

overweegt, in het kader van de aangekondigde herwaardering van de leerkracht en van het opzetten van vervangingspools. Ik meen dat dit de inzetbaarheid van personeel in grote mate zou verhogen. Bovendien zou het de scholen een veel grotere autonomie verlenen in verband met de aanwerving van nieuw personeel. Dit sluit aan bij de filosofie die u vanmorgen hebt geschetst en die voor de scholen een serieuze stap voorwaarts zou betekenen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, deze vraag sluit inderdaad aan bij de discussie die we vanmorgen hebben gevoerd over de leerkrachten in het algemeen.

U hebt de problematiek vrij volledig geschetst. Hier en daar mag echter wel een beetje worden genuanceerd. Het is inderdaad zo dat personeelsleden met een 'ander' bekwaamheidsbewijs alleszins niet op papier over de nodige vakkennis en/of pedagogische bekwaamheid beschikken om het vak te geven waarvoor ze zijn aangenomen. Deze categorie is bedoeld als uitzonderingsmaatregel voor het geval de inrichtende macht geen personeelslid vindt met een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs. U hebt zelf aangegeven dat zeker in de huidige periode met een stijgend tekort aan leerkrachten, de groep met 'andere' bekwaamheidsbewijzen uitbreiding neemt.

Het is van essentieel belang voor de kwaliteit van het onderwijs dat leerkrachten met de juiste kwalificaties worden aangetrokken. Ook voor de erkenning en de waardering van de leerkrachten zelf is het belangrijk dat enkel deskundig personeel wordt aangesteld. De personeelsleden met een ander kwalificatiebewijs kunnen de nodige kwalificaties natuurlijk nog verwerven. Een deel van hen zit trouwens in de door u vermelde cijfers.

Heel wat mensen geven reeds les op het moment dat ze de nodige kwalificaties verwerven. Ik denk hierbij aan de reeds tewerkgestelde aggregatiestudenten. Dit geldt trouwens niet enkel voor die studenten, maar ook voor de mensen die GPB-opleidingen volgen. Zodra ze op die manier de vereiste bekwaamheid bewijzen, tellen de op basis van andere bewijzen geleverde diensten wel mee voor de anciënniteit die zij nodig hebben voor een aanstelling van doorlopende duur en een vaste benoeming.

Bij de aanstelling van een personeelslid met een ander bekwaamheidsbewijs is het de taak van de inrichtende macht om het personeelslid op de hoogte te brengen van de consequenties van deze aanstelling op zijn loopbaan. Ik denk dat u hiermee een belangrijk gegeven hebt aangehaald.

Dit geldt niet enkel voor jonge mensen die vol enthousiasme beginnen en de consequenties hiervan niet inschatten. Er is ook melding gemaakt van een aantal mensen die van het bedrijfsleven naar het onderwijs overstappen. Zij schatten de consequenties van die stap niet altijd correct in. Het krijgen van zo volledig mogelijke informatie over het statuut op het moment van de indiensttreding moet een vanzelfsprekendheid zijn.

Uit dit alles blijkt toch een mogelijk onderscheid tussen die andere bekwaamheidsbewijzen. Het is eigenlijk verkeerd om die in één groep te bundelen. Het gaat nu even goed om personeelsleden die totaal niet over de nodige kwalificaties beschikken, als om personeelsleden die binnen een redelijke termijn wel over die bewijzen kunnen beschikken.

Er is bovendien nog een derde categorie, namelijk die mensen die eigenlijk van een te hoog niveau zijn. Ik denk hierbij aan de geaggregeerden voor het hoger secundair onderwijs die in de eerste graad lesgeven. Dit is een andere problematiek.

Al deze voorbeelden tonen aan dat er hier inderdaad een problematiek leeft die van naderbij moet worden bekeken. Mijn administratie onderzoekt momenteel trouwens of er binnen deze andere bekwaamheidsbewijzen eventueel een onderscheid kan worden gemaakt.

Dit heeft gedeeltelijk ook te maken met de breedte van de betrokken bekwaamheidsbewijzen. We hebben het daarstraks reeds over deze rekbaarheid gehad. Een aantal zaken moeten worden onderzocht. Dit gegeven moet fundamenteel worden bekeken in het kader van de daarnet al aangehaalde lerarenopleiding.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, u schiept een opening voor mogelijke oplossingen. U kadert dit terecht binnen een groter geheel.

Ik heb met mijn vraag eigenlijk een signaal willen geven. Er bestaan problemen op het terrein. Ik vind het niet logisch dat mensen maanden en soms

Vanleenhove

zelfs een paar jaar in het onderwijs werken zonder dat deze periode meetelt.

Ik ben het er wel mee eens dat de kwaliteit van het onderwijs enkel door de deskundigheid van de leerkrachten kan worden gegarandeerd. Wij moeten zoveel mogelijk echt gekwalificeerd personeel binnen ons onderwijssysteem hebben. Dat staat als een paal boven water. Men mag even waardevolle mensen echter niet zomaar rechten ontnemen, alleen omdat ze niet precies het benodigde diploma hebben om in een bepaalde richting les te geven. Dit maakt hen niet meteen ongeschikt.

U probeert terecht een onderscheid in die categorie 'andere' te creëren. De twee aangehaalde voorbeelden zouden mijns inziens zeker voor een wijziging van het statuut in aanmerking moeten kunnen komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk Holemans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de ondervertegenwoordiging van vrouwen in hoge posities aan de Vlaamse universiteiten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Holemans tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de ondervertegenwoordiging van vrouwen in hoge posities aan de Vlaamse universiteiten.

De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb daarstraks gehoord dat de vervrouwelijking in sommige onderwijsniveaus een probleem zou kunnen vormen. Dit geldt zeker voor het universitair niveau. Er zijn gedurende de laatste maanden een drietal studies gepubliceerd, waarvan twee op Vlaams niveau. Hieruit blijkt duidelijk dat de carrièrekansen van vrouwen aan universiteiten in alle Europese landen ronduit bedroevend zijn.

De cijfers spreken voor zich. 45 percent van de assistenten is vrouwelijk. Bij de dokters-assistenten daalt dit tot 32 percent en bij het professorenkorps tot 23 percent. Slechts 7 percent van de hooglera-

ren is vrouwelijk en bij de buitengewone hoogleraren is dit zelfs nog minder dan 1 percent. Deze ontoelaatbare carrièrepiramide demotiveert ongetwijfeld veel talentvolle vrouwelijke studenten.

De rapporten suggereren tevens een aantal antwoorden. De universiteiten moeten naar een andere bedrijfscultuur evolueren. Een aantal mechanismen bij de aanstellingen en de bevorderingen zorgen ervoor dat mannen vooral mannen benoemen.

De autonomie van de universiteiten mag hierbij zeker niet over het hoofd worden gezien. Men kan dergelijke zaken niet bij decreet vastleggen. De overheid moet de universiteiten evenwel een duidelijk signaal geven, al was het maar omdat ze zelf minder hoopvolle signalen ontvangt. De KUL heeft de verdienste dat zij iemand heeft vrijgesteld om een gelijke-kansenrapport op te maken. Dit blijkt vooral over ongelijke kansen te gaan. De KUL heeft de moed gehad om dit op een transparante wijze weer te geven.

De rector van de KUL verklaart daarentegen dat de ideale onderzoeker 80 uur per week werkt. Dit geeft blijk van een tweesporenbeleid. Het 'old boys network' aan de top droomt van 80 werkuren voor iedereen. Heel wat jonge onderzoekers zijn echter op zoek naar een nieuwe manier om een boeiende job op een harmonieuze wijze met hun gezin te combineren. Ik zou de minister dan ook willen vragen welke maatregelen zij overweegt om in deze materie op korte termijn een stap te zetten.

Uit de studies blijkt trouwens dat deze situatie niet als een historisch gegeven kan worden verklaard. Er waren 20 jaar geleden minder vrouwelijke studenten. Dit onevenwicht is nu opgelost en dit zou ook moeten blijken uit de benoemingskansen. Eén van de studies vergelijkt echter de situatie van 1992 met die van 1999. Er is aan die verhoudingen nog niets ten gronde gewijzigd. Het gaat hier bijgevolg niet om een historisch scheefgegroeide situatie die op zichzelf wel zal recht groeien.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben op de hoogte van de zwakke vertegenwoordiging van vrouwen in de hogere posities in het universitair onderwijs. Dit is duidelijk niet louter een universitair gegeven, dit geldt ook voor de directies in het leerplichtonderwijs. De toposities blijven in veel maatschappelijke sectoren een probleem.

Vanderpoorten

Ik ken de studies die werden uitgevoerd door het LUC, onder professor Van Haegendoren, en door de KUL, onder leiding van professor Malfliet, naar wie u hebt verwezen. De cijfers zijn inderdaad tekennend. Er zijn wellicht verschillende oorzaken voor de ondervertegenwoordiging van vrouwen in hogere functies aan de universiteiten. Als men kijkt naar een aantal voorwaarden waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen, springen enkele dingen in het oog. De doorstroming zou vooral negatief worden beïnvloed door het aantal publicaties, de omvang van aanstellingen, de internationale werkervaring en de hogere uitstroom van vrouwen. Een duurzame remedie vergt de integratie van het gelijkheidsbeleid in de organisatiecultuur. De KUL heeft een aanzet gegeven voor een structurele verankering van het gelijkheidsbeleid.

De voorstelling van de studie van mevrouw Malfliet werd gekoppeld aan een debat waar onder meer de rector aan deelnam. Daaruit bleek dat het allemaal niet zo evident is als op het eerste gezicht lijkt. Het ging onder meer over de werkdruk die vaak wordt verondersteld heel groot te zijn. Men sprak bijvoorbeeld over 80 uren. Hiermee wil ik aantonen dat studiewerk verrichten en een en ander verankeren één zaak is, maar tot een mentaliteitswijziging komen een andere. Ik denk dat we hiertoe moeten komen, maar dit valt niet in decreten te vatten.

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid buigt zich eveneens over de kwestie en zal hier op korte termijn een advies over formuleren. De VRWB kijkt hierbij ook naar buitenlandse ervaringen. Voorts verwijs ik naar het decreet van 13 juli 1997 over de vertegenwoordiging van vrouwen in de adviesorganen van de Vlaamse regering, waaronder de VRWB. Dat is ook geen evident verhaal, want ook daar moeten de betrokkenen regelmatig attent worden gemaakt op het feit dat de regel van eenderde vrouwen er moet komen. Een andere kleinere maatregel is bijvoorbeeld nog de verlenging van de aanstellingstermijn van assistenten en doctorandi met ten minste de duur van een zwangerschapsverlof.

Op basis van het genoemde advies van de VRWB en van de voorliggende studies zal ik nagaan welke maatregelen de overheid kan nemen. Het zullen

vooral maatregelen zijn van een stimulerend beleid. Tijdens het eerstvolgend contact dat ik daarover heb met de VLIR, zal ik het probleem nog eens aanhalen en melding geven van de vraag die hier is gesteld. Het is niet voldoende om er op papier aandacht aan te schenken.

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik vind het een goede zaak dat de VRWB op dit vlak actie onderneemt. Ik denk dat we op het advies moeten wachten om over te kunnen gaan tot concrete maatregelen.

Het is een complexe materie. Uit een van de onderzoeken bleek dat vrouwelijke onderzoekers met kinderen het meeste publiceren. Men kan dus geen eenduidige zaken afleiden. Anderzijds moeten er toch wel enkele zeer concrete maatregelen worden genomen. Ik zal er ter afsluiting één noemen waarvan ik denk dat hij toch wel iets zal kunnen veranderen. U hebt het voorbeeld genoemd van verlenging van een assistentschap in geval van een zwangerschap. Ik denk dat we dit breder moeten zien, namelijk zowel voor mannen als voor vrouwen als die tijd willen maken voor zorgarbeid. Men kan bijvoorbeeld bij promotie en selectie geen rekening houden met de academische leeftijd, maar wel de chronologische leeftijd. Als iemand vier jaar als onderzoeker werkt en hij of zij is een jaar weggeweest voor zorgetaken, zou men de persoon moeten evalueren na vier jaar en niet meer na vijf jaar zoals nu gebeurt. Dat zou al een belangrijke stap vooruit zijn.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik zal de suggestie van de heer Holemans meenemen in het debat.

De voorzitter : Dit is een zeer positief einde van onze besprekingen.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.50 uur.*